

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 570
van **STIJN BEX**
datum: 25 mei 2020

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Welbevinden lgbti-personen en bestrijding discriminatie - Beleidsdomein Onderwijs

Op 14 mei 2020 verscheen de ILGA Rainbow Index van 2020 (ILGA: International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association), een jaarlijkse index waarop landen gerangschikt worden op hun inzet en bescherming voor lgbti-personen (lgbti: lesbian, gay, bisexual, transgender, intersex). België staat opnieuw op de tweede plaats, met een score van 73%. De tweede plaats is positief, maar de score stagneert wel. België moet zijn voortrekkersrol op het vlak van lgbti-rechten in Europa blijven opnemen.

Op dezelfde dag werden ook de resultaten van de tweede lgbti-survey, een Europese studie van het Bureau voor de Grondrechten, gepubliceerd. Deze studie bevroeg tussen 27 mei en 22 juli 2019 online 139.799 personen van minstens 15 jaar oud die zichzelf omschrijven als lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transseksueel of intersekse uit alle lidstaten van de Europese Unie en kandidaat-lidstaten Noord-Macedonië en Servië. Ook 2686 Belgische lgbti-personen namen deel aan deze studie. Het onderzoek bevroeg deelnemers naar hun ervaringen met discriminatie, intimidatie of geweld, hun bewustzijn over hun rechten, de openheid over lgbti-zijn, positieve en negatieve ervaringen op hun werk of in het onderwijs, hun sociaal-economische en levensomstandigheden en naar hun fysieke en mentale welzijn.

Uit de vragen over de ervaringen van lgbti-personen in het onderwijs in België blijkt dat 12% van de leerlingen, studenten of de ouders, zich gediscrimineerd voelden omwille van hun lgbti-zijn door de school of het onderwijzend personeel. Van de Belgische lgbti-personen was slechts 6% open over hun lgbti-zijn op school, 42% selectief open en 51% gaf aan zijn lgbti-identiteit te verbergen. Van de 15-17-jarigen en de 18-24-jarigen gaven respectievelijk 36 en 35% aan hun lgbti-identiteit op school te verbergen. Uit de studie blijkt dat er op school te weinig wordt gesproken over lgbti-thema's. Liefst 45% van de 15-17-jarigen en 60% van de 18-24-jarigen gaven aan dat deze thema's nooit aan bod kwamen op school. Lgbti-personen krijgen jammer genoeg vaak te maken met pesten op school. 34% van de 15-17-jarigen en 42% van de 18-24-jarigen geeft aan ooit gepest te zijn omwille van hun lgbti-zijn op school. 17% van de jongeren tot 17 jaar en 13% van de lgbti-personen tussen 18 en 24 geeft aan ooit te hebben overwogen van school te veranderen omwille van hun seksuele of genderidentiteit.

1. Hoe interpreteert de minister de resultaten van de ILGA Rainbow Index en het Europese onderzoek van het Bureau voor de Grondrechten naar lgbti-personen?

2. Is de minister van plan om naar aanleiding van deze rapporten bijkomende maatregelen te nemen binnen het beleidsdomein Onderwijs? Zo ja, welke?
3. Houdt de minister bij zijn antipestbeleid specifiek rekening met de lgbti-doelgroep?
4. Uit het onderzoek blijkt dat lgbti-thema's weinig aan bod komen op school.
 - a) Zal de minister maatregelen nemen om dit bij te sturen?
 - b) Hoe staat de minister tegenover het opnemen van seksuele en genderdiversiteit in de eindtermen van de tweede en derde graad van het secundair onderwijs en in de eindtermen van het basisonderwijs?
 - c) Hoe staat de minister tegenover verplichte lessen in de lerarenopleiding waarin toekomstige leerkrachten leren hoe ze de acceptatie van lgbti-personen in de klas of op school kunnen vergroten?
 - d) Welke maatregelen zal de minister nemen om ervoor te zorgen dat de onderwijsinstellingen meer genderinclusief worden?
5. Hoe evalueert de minister de maatregelen uit het interfederaal actieplan tegen discriminatie en geweld ten aanzien van lgbti-personen (2018-2019) in het beleidsdomein Onderwijs? Heeft hij zicht op het effect van dit plan? Welke maatregelen uit dat plan zal hij bijsturen of versterken?
6. Zal de minister bijkomend onderzoek laten uitvoeren naar discriminatie van lgbti-personen in het onderwijs?

Vragen over hetzelfde onderwerp werden gesteld aan de ministers Hilde Crevits (576), Bart Somers (250), Ben Weyts (569 en 570), Wouter Beke (491).

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 570 van 25 mei 2020

van **STIJN BEX**

1. Dat België op de tweede plaats staat, na Malta, in de Rainbow Index van ILGA-Europe is opnieuw een erkenning voor de mate waarin we er in geslaagd zijn onze wetgeving holebi-, transgender- en interseksevriendelijk te maken. Dat is zonder meer een opsteker vanwege deze belangenverdedigingsorganisatie, die vaststelt dat de rechten in tal van Europese landen net teruggeschroefd worden of minstens onder druk staan. Toch weten we dat er in ons land, in Vlaanderen en in ons onderwijs nog werk aan de winkel is wat de maatschappelijke aanvaarding van LGBTI+ betreft. Het aangehaalde rapport bevestigt wat andere recente studies ook uitgewezen hebben, zoals de Diversiteitsbarometer Onderwijs (UNIA) of de schoolklimaatenquête van çavaria en Columbia University (NY). Mede vanuit die vaststellingen blijft de Vlaamse regering dan ook haar proactief gelijkemansbeleid voeren, én een non-discriminatiebeleid.
2. , 3., 4. a), b) en d) & 5. worden samengenomen

Elke minister zal vanuit zijn of haar bevoegdheden inspanningen leveren voor het Horizontaal plan Integratie en Gelijke Kansen dat momenteel voorbereid wordt door de Vlaamse regering. In die optiek zijn de uiterst relevante strategische doelstellingen uit het overeengekomen doelstellingenkader:

In Vlaanderen is geen plaats voor racisme, seksisme en discriminatie. We zetten Vlaanderen op het voorplan als voorbeeld inzake de strijd hiertegen. Diversiteit in beeldvorming moet de norm zijn. Hiermee werken we stigmatisering weg en geven we een gezicht aan het diverse Vlaanderen en vooral iedereen in Vlaanderen moet zich goed kunnen voelen. We zetten in op welbevinden van LGBTQI+

Het is duidelijk dat we blijvend moeten werken aan een mentaliteitswijziging over seksuele geaardheid, genderidentiteit en -expressie. Voor het eerst omvat de scope van het Vlaams gelijkemansbeleid ook interseks personen. Het is mijn overtuiging dat de school alvast een omgeving is waar kennis, vaardigheden en attitudes over deze thematieken ontwikkeld moeten worden, opdat ieders recht op optimale leer- en ontplooiingskansen, veiligheid, welbevinden gegarandeerd wordt. De onderwijsinspanningen die ik me op Vlaams niveau voorneem zullen ook mijn bijdrage inhouden tot het volgende interfederaal actieplan ter bestrijding van homo- en transfobie. Want op school kunnen we openheid en een brede kijk op de rol van gender in de samenleving en op seksuele oriëntatie, genderexpressie en genderidentiteit oefenen. Dat moet het welzijn en de rechten van homo's, lesbiennes, bi's, transgenders en interseksuele leerlingen en personeelsleden op school mee faciliteren. Maar ook van jong en oud daarbuiten, nu en later.

Hoewel het thema reeds vervat zat in de vroegere, uitdovende eindtermen, is inderdaad gebleken dat er nogal verschillen zaten in de kwaliteit en de mate waarin kinderen en jongeren les krijgen over relaties en seksualiteit en de ruimere gender- en LGBT+-thematiek. Deze eindtermen werden als na te streven gehanteerd en daardoor enigszins als vrijblijvend ervaren. De diversiteitsbarometer wees al uit dat ondanks de brede steun van leerkrachten voor de rechten van LGBT, zowat de helft van de leerkrachten aan het thema voorbijgaat in de les. Opdat toch alle leerlingen

doorheen hun basis- en secundair onderwijs traject een leeftijdsadequaat aanbod ter zake zouden krijgen, zullen de nieuwe eindtermen de aandacht verzekeren voor kennis, vaardigheden en attitudes ter zake. Dit zou ertoe moeten bijdragen dat ons onderwijs aan de leer- en welzijnsnoden van alle leerlingen tegemoet komt en dat we als samenleving een dam opwerpen tegen bijvoorbeeld discriminatie, holebi- en transfobie en seksisme. Want we weten dat het welbevinden duidelijk beter is op scholen die wel specifiek werk maken van ondersteuning voor LGBT+ leerlingen en die het thema expliciet zichtbaar maken en er rond werken. Inspanningen vanuit onderwijs om te werken aan een genderbewust en LGBT-vriendelijk schoolklimaat maakt een verschil. Het is dan ook de bedoeling dat de eindtermen voor de tweede en derde graad en de specifieke eindtermen derde graad van het gemoderniseerd secundair onderwijs, maar ook de eindtermen voor basisonderwijs uitdrukkelijk onderwijsdoelen daarover omvatten, net zoals deze voor de eerste graad dat al doen. Niet te veronachtzamen: de nieuwe eindtermen zijn minimumdoelen die te realiseren zijn én dus onderwijstijd vergen.

Om scholen te ondersteunen bij het maken van een kwaliteitsvolle vertaalslag daarvan naar een LGBTI-vriendelijk onderwijs op school, zet ik in op gratis nascholingen en coaching voor schoolteams door o.m. Çavaria vzw via de vormingsorganisatie KLiQ. Immers, een beleid dat ongelijke kansen bestrijdt overstijgt wat in lesinhouden aan bod komt. Het moet voelbaar zijn in diverse aspecten (infrastructuur, gezondheidsbeleid, ...) van je werking als onderwijsinstelling. Denk aan recente bevindingen dat vier op tien holebi's zich onveilig voelen op Vlaamse scholen en bijvoorbeeld toiletten, kleedkamers en sportruimte mijden, al eens een dag spijbelen of gekwetst worden wanneer sommige leerkrachten niet reageren op negatieve opmerkingen...

Voor de geboden ondersteuning bij het werken aan genderbewuste en LGBT+ inclusieve scholen – van schoolbeleid tot klasvloer –, ontvangt de vzw dit schooljaar (2019-2020) een nominatumsubsidie en één VTE gedetacheerde. Hun naam en expertise geniet al vele jaren ruime bekendheid. Vele scholen, lerarenopleidingen en allerlei onderwijsactoren (VSK, CLB, pedagogische begeleidingsdiensten...) waarderen de onderwijsdienst van deze koepel en doen een beroep op hun vorming (waaronder ook vaker ook webinars en e-learnings), coachingtrajecten en instrumenten (bv. portaalwebsite schooluitdekast, brochures, achtergrondinformatie, thematische dossiers, kant-en-klaar educatief materiaal voor de kleuterklas, OKAN-klassen). Dat ondersteuningsaanbod wordt steeds op basis van de actuele inzichten vorm gegeven, maar ook op maat van de school in kwestie.

Daarnaast wil ik ook verder inzetten op integriteitsbeleid en op het tegengaan van grensoverschrijdend gedrag, waaronder (cyber)pesten. We zullen scholen ondersteunen bij het verder uitbouwen van een sterk integriteitsbeleid, als deel van een integraal gezondheidsbeleid. Hierbij hebben we aandacht voor zowel sensibilisering, preventie als een duidelijk reactiebeleid. Het is aangewezen om er vanuit beleid bij de scholen op te wijzen dat bepaalde leerlingenprofielen (LGBTI+, biseksuele meisjes, buitenlandse herkomst...) een hoger risico lopen qua welbevinden en/of schoolloopbanen, zoals uit onderzoek blijkt. De alertheid daarvoor, ook vanuit het Netwerk Kies Kleur Tegen Pesten en Sensoa bijvoorbeeld, die tekenen voor jaarlijkse sensibiliseringscampagnes, beleidsinstrumenten en vorming voor het onderwijs, is er alvast doordat ze bijvoorbeeld ook nauw samenwerken met çavaria.

4. c) De recent vernieuwde lerarenopleiding (september 2019) ging gepaard met een [nieuw beroepsprofiel voor leraren](#), dat tien typefuncties naar voren schoof en waaruit tien basiscompetenties voor beginnende leraren werden afgeleid. Hoewel daarin zeker aanknopingspunten voor het beoogde gelijkekansenbeleid zitten, is de formulering generiek gehouden en komt LGBTI+ niet expliciet aan bod. Een formele verplichting zit in dat beleidskader aldus niet besloten. Niettemin zijn de nieuwe

eindtermen die nu gefaseerd worden ingevoerd en waarin aandacht voor seksuele geaardheid, genderidentiteit etc. uitdrukkelijk vervat zit, ook richtinggevend voor de curricula van lerarenopleidingen. Ze moeten studenten immers toerusten met de competenties (kennis, vaardigheden en attitudes) om die te gaan realiseren bij hun leerlingen. En omdat er telkens nieuwe generaties leraren en lerenden zijn, moet dergelijk beleidskader op zijn minst een doorvertaling krijgen doorheen het professioneel continuüm.

Tot slot en zoals gezegd, is het ondersteuningsaanbod dat we via KLiQ verzekeren er ook voor de lerarenopleidingen. Een aantal van hen maakt daarvan ook dankbaar gebruik om de eigen curriculum, instellings- en klaspraktijk inclusiever te maken. Uiteraard zijn er ook andere deskundige organisaties die wezenlijk bijdragen tot de manier waarop lerarenopleidingen aandacht hebben voor deze thema's.

6. De planning voor onderwijsonderzoek omvat reeds heel wat opdrachten die in deze legislatuur het beschikbare onderzoeksbudget een bestemming geven. Daarnaast zijn er verschillende monitors en studies, en dit toegespitst op Vlaanderen, maar ook internationaal (bv. door het aangehaalde ILGA en European Union Agency for Fundamental Rights FRA), die de realiteit voor LGBT+ jongeren op het terrein van onderwijs peilen. Een aantal onderzoeken belichtte nog vrij recent de situatie, zoals de LGBT+Schoolklimaatenquête (2018) die çavaria afnam met Columbia University (NY), maar ook het door de Vlaamse overheid ge(co-)financierde International Civic and Citizenship Education Study (ICCS, 2016), de Diversiteitsbarometer Onderwijs (UNIA, 2018), de Survey Samenleven in Diversiteit (2018), Geweld, gemeten en geteld, scholenonderzoek 2018 (2019), of de Vlaamse SCV-survey ('Sociaal-culturele verschuivingen in Vlaanderen', Statistiek Vlaanderen). Een aantal monitors en studies vindt periodiek plaats (bv. de jaarlijkse Vlaamse SCV-survey). Ook de Vlaamse Survey Samenleven in Diversiteit zal deze legislatuur worden hernomen en polst aspecten van het samenleven in diversiteit (o.m. openheid tav. LGBT, onderwijservaringen) bij een grote groep personen van Belgische, Marokkaanse, Turkse, Poolse, Roemeense en Congolese herkomst in Vlaanderen. Dergelijke instrumenten, naast signalen die ons via meldpunten, klachtenprocedures en contacten met onderwijsverstrekkers bereiken, laten ons toe de vinger aan de pols te houden.